

Verklaring erfgoedvoorwerpen

Van wie is die koffer Utrechtse Heuvelrug

In de koffer zitten tal van voorwerpen die de (fictieve) eigenaar heeft bewaard omdat ze persoonlijke, emotionele waarde hebben. In les 5 komt de eigenaar de koffer ophalen en vertelt het verhaal achter de voorwerpen. Hieronder kun je kort lezen over een aantal belangrijke voorwerpen en daardoor meer vertellen over vroeger en hun woonplaats.

Oma was coupeuse: voorwerpen zoals speldenkussen, vingerhoedje, meetlint, stoffen, ...

Tegenwoordig hangen winkels vol met grootschalig en goedkoop – in een fabriek geproduceerde – kleding. In het verhaal, dat bij de koffer hoort, was de oma van de eigenaar coupeuse. Van oudsher was kleermaker een ambacht. Sowieso maakten mensen vroeger hun kleding veel zelf. Rijkere mensen konden het zich veroorloven om kleding te laten 'aanmeten' door een kleermaker. Een gewenst kledingstuk werd met een knippatroon uit de gekozen stof geknipt en in elkaar gezet. Vaste attributen waren – naast de naaimachine - het speldenkussen, het krijtpompje om de plek van de zoom met krijt aan te geven, het meetlint, het vingerhoedje om de vinger te beschermen tegen de naald bij zoomen.

Utrechtse Heuvelrug – zomer in het groen: tafelbel en schilderijlijst

Lange tijd was de Utrechtse Heuvelrug een woest en ruig gebied van zand en heide en vrij onbewoonbaar. Maar omstreeks 1800 kochten steenrijke families stukken grond en bouwden grote huizen als zomerhuis. In de zomermaanden reisde de familie met personeel naar hun tweede huis om de warme, vieze stad te ontvluchten en in de frisse lucht en natuur te zijn. In dorpen als Driebergen-Rijsenburg, Doorn, Leersum, Amerongen werden in korte tijd vele van deze spectaculaire buitenplaatsen – een plaats buiten de stad als zomerverblijf - gebouwd. Ze werden ingericht met chique meubels, de mooiste plafonds en behangen, vol serviezen, kunstwerken en schilderijen. De huizen hadden ook enorme tuinen en parken rondom. Vaak bezaten de eigenaren zoveel grond dat zij complete bossen aanlegden. Voor het plezier en voor de verkoop van hout. Zo kreeg de Heuvelrug zijn bosrijke karakter!

- **Tafelbel :** Deze steenrijke families namen ook hun bedienden mee. Hoe rijker men was, hoe meer bedienden. Denk aan een koetsier, het kindermisje, het linnenmisje, de kok, de tuinman, het kamermisje De personeelsvertrekken bevonden zich meestal in het souterrain en/of op de zolder. Met de tafelbel kon de familie het personeel roepen: bijvoorbeeld om de volgende gang te laten serveren of als teken om de tafel af te ruimen.
- **Schilderijlijst:** Deze grote zomerhuizen waren altijd prachtig ingericht: dure meubels, serviezen, behang, lampen, linnen, kleden...volgens de laatste mode. En natuurlijk waren de wanden voorzien van schilderijen, vaak in rijk gedecoreerde lijsten. Een lijst om het schilderij maakt het kunstwerk helemaal 'af'. Vroeger vond men dat een schilderij ook een soort venster naar de werkelijkheid was. De lijst is dan als het ware het raamkozijn en het schilderij is het uitzicht door het raam. De lege lijst in de koffer kan ook zo gebruikt worden.

Erfstuk: bijtring in sleutelkistje

In het afgesloten sleutelkistje zit een bijtring. Dergelijke bijtringen kregen baby's vroeger als hun tandjes doorkwamen. Ze konden erop kauwen tegen de pijn. Omdat deze bijtringen zo fraai zijn, van been en zilver, worden ze vaak als erfstuk doorgegeven aan een volgende generatie. Ook de eigenaar van de koffer bewaart zijn bijtring in een speciaal kistje zodat hij/zij hem straks kan doorgeven aan zijn/haar (klein)kind.